

Der staar: „For hver Kommunes Skolevæsen udarbejdes af Skolekommissionen et Forslag til en for 10 Aar gældende Plan, indeholdende Bestemmelser om Skolernes Antal og Distriktsomraade, Lærernes Antal og Lønning, den enkelte Klases Undervisningstid, Skolegangsordenen, Undervisningsfagene, disses Timetal og det Maal, hvortil der i det enkelte Fag bør naas i hver Klasse m. v.“ Jeg mener nu, at det i formel Henseende er en temmelig stor Myndighed, man der vil lægge over i Skolekommissionens Haand, i hvert Fald saaledes, som Skolekommissionen for Njeblikket er sammensat. Jeg mener, det kunde passende deles saaledes, at Sogneraadet, der dog maa siges at være bestemmende over Kommunens øvrige Anliggender, kunde have den første Del under sig, altsaa Skolernes Antal, Distriktsomraadet, Lærernes Antal og Lønning, hvorimod de andre mere fagmæssige Ting, om man kunde kalde det saa, nærmest kunde henlægges under Skolekommissionen; i hvert Fald syntes jeg, at man skulde gaa til, at det blev Skolekommissionen, der i Forening med Sogneraadet affattede Planen. Som det staar i Lovforslaget, ser det næsten ud til, at det er Skolekommissionen, der affatter Skoleplanen og ordner den, som den ønsker det, og derpaa forelægger den for Sogneraadet, som da har at vedtage den, altsaa som Skolekommissionen fremsætter den. Jeg mener, at det er ikke fuldstændig rigtigt; det er at borttage lidt af det Selvsjyre, Sogneraadene i Virkeligheden skulle have. — Der er af flere ærede Talere blevet udtalt meget om et Punkt, som egentlig ikke ligger for i Lovforslaget, men da det har været omtalt af saa mange andre, vil ogsaa jeg berøre det. Det er Mulkterings-systemet. Jeg er ingenlunde nogen stor Beundrer af dette System. Ogsaa jeg har bragt i Erfaring, at det virker mange Gange og paa mange Maader uheldigt. Man opnaar ikke ved det, hvad man tilsigter. Paa den anden Side har jeg imidlertid i hvert Fald heller ikke hørt fremsætte noget bedre til at sætte i Stedet. Saa længe man altsaa ikke har noget bedre at sætte i Stedet, forekommer det mig ikke, at man bør slippe det, man har, selv om det er saa misligt, som det er. Nu hørte jeg nok, at det ærede Medlem fra Frederikshavn (H. Madsen) forleden Dag udtale, at han kunde ønske Stolen saaledes indrettet, at disse Tvangsbestemmelser fuldstændig ophørte, saaledes at Stolen kom til at staa som et Tilbud, ikke som et Paabud. Han mente, at dermed vilde man have Ansvarfølelsen hos alle Mennesker, og saa skulde al Ting være godt. Jeg vil tillade mig at

udtale, at jeg fuldstændig er mod denne Anskuelse. Efter den Erfaring, jeg har om Folk i Almindelighed, tror jeg ikke, at man derved vilde opnaa det tilsigtede Maal. Der vil altid være en hel Klasse Mennesker, om ikke ret mange, saa dog en hel Klasse Mennesker, hvis Vredfølelse slet ikke vilde blive hævet ved, at dette blev givet fuldstændig frit. Man ser endog mange Eksempler paa, at Folk lade deres Børn gaa og daffe paa Gaden i Stedet for at gaa i Skole, skønt de ingen Brug have for dem hjemme, blot af Sløvhed lige over for Sagen. Derimod kunde jeg ønske, at Mulkterne, hvis man virkelig vil have, at Mulktsystemet skulde have nogen Betydning, blev forhøjede betydelig for dem, der have noget at betale med, navnlig for Husbonderne. Jeg finder det meget uforsvarligt, at en Husbond, naar han sætter en Dreng til at vogte Kreaturer og giver ham Løfte om 2 Skoledage ugentlig om Sommeren, saa lader ham blive borte, det er aldeles uforsvarligt. Derfor kunde jeg nok ønske, at der, dersom man bibeholder Mulktsystemet, da indførtes ganske klæffelige Mulkter for dem. At indføre saa store Mulkter, som det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds (S. C. Christensen) omtalte, omkring 25 Kr., vilde imidlertid virke uheldigt over for den fattige. Og hvad vilde det føre til? Den fattige er ikke i Stand til at betale saa store Mulkter, og Følgen vilde blive, at han kom til at afsløne dem, og hvad vilde saa Følgen blive deraf? Han vilde blive mere irriteret, mere sløv, end han var i Forvejen. Nej, jeg tror ikke, det vilde lade sig praktisere og gennemføre over for alle. Derfor, hvis man ikke har noget virkelig bedre at sætte i Stedet for det, vi allerede have, tror jeg, at vi i alt Fald foreløbig hellere maa holde os til det gamle System, selv om det er daarlige.

Jeg kommer dernæst til det mest brændende Spørgsmaal, nemlig Kaldelsesmaaden. Med Hensyn til dette Spørgsmaal er der udtalt, ja, jeg kan næsten sige med en rørende Enstemmighed, at det ingenlunde gik an at vedtage den ny Bestemmelse, der er foreslaaet her i dette Lovforslag. Jeg vil ogsaa sige, at mit Standpunkt til denne Sag er saaledes, at omendskønt jeg har haft Lejlighed til at se og erfare, at der er begaaet mange Fejlsgreb ved den nuværende Kaldelsesmaade, og skønt der er meget, som kunde have været anderledes, tror jeg dog ikke, det gaar an ligefrem at vedtage Lovforslagets Bestemmelser, saaledes som de her lyde. Det gaar ikke an at tage fra Kommunalbestyrelserne denne Ret, som de have haft i mange Aar og nu have levet sig ind i. En saadan